

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
redacțiile din următoarele orașe:
în Viena: M. Dukes Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner
Heinrich Sobalek. Rudolf Messe.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
în Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. în Ham-
burg: Maroyl & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 er.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.

RECLAME pe pagină a 3-a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 163.

Brașov, Luni-Marti 27 Iulie (8 August).

1899.

Controlarea învățământului.

Nouăle măsuri, ce s'au luat de curând în diecesa română unită a Lugosului pentru controlarea strictă a învățământului nostru poporal, — măsuri, pe cari le-am arătat în numărul precedent al diarului nostru, — vor fi fost întâmpinate de sigur cu multă satisfacțiune din partea preoților și a învățătorilor harnici și conștiențioși din acea diecesă.

Pentru omul, care își implinesce cu sânteniă datorința în brazda, în care e chemat a munci, nimic nu poate fi mai jignitor și mai descurajator, decât a vedea, că cu rea intențiune i-se denegă vrednicia și, în loc de răsplată pentru bunele sale fapte, se vede cădută victimă intrigelor unora sau altora dintre adversarii săi cu influință, cari fiă din ignoranță ori răsunare, fiă din anumite interese meschine caută pe toate căile posibile a-l discredită și a-l paralisa direct ori indirect în nobilele sale stăruințe.

Acăsta o vor fi esperiat'o de sigur mulți și dintre preoții și învățătorii noștri bravi, cari, aruncați de sorțe în cine scie ce comună izolată și depărtată, muncesc cu zel pentru împlinirea conștiențioasă a datorinței, și nu numai, că faptele lor rămân ascunse și meritul nu li-se recunoșce, der poate că de multe-ori sunt espusi la șicane și persecuțiuni chiar din partea acolora, cari ar fi la primul loc chemați de a-i susține și încuragia.

Unora ca aceștia de sigur numai bucuria le poate face, când din partea superiorilor se iau măsuri energice pentru a controla pas de pas purtarea lor, căci prin asemenea control vrednicia trebuie să ese cu un ceas mai curând la lumină și cauza dreptă să triumfeze.

Cu deosebire pe terenul învățământului, la noi se simte mai mult ca ori unde lipsa de un control aspru și energic din partea autorităților noastre superioare confesionale, — control, care pe cei slabi să-i îndrepteze, er pe cei buni să-i însuflețescă și încuragieze. În lupta grea, ce purtăm pentru susținerea școlilor, acesta e mijlocul indispensabil, de-a ține sus moralul și entuziasmul în șirul acolor ostași ai noștri, cari luptă în brazda culturai naționale a poporului român.

Am pute susține cu hotărâre, că decă în anumite ținuturi ori protopopiate învățământul stagnează, cauza este a se atribui în primul loc lipsei de control din partea autorităților noastre confesionale, cari au mers câte-odată așa departe cu nepăsarea lor, încât au tolerat a se susține la școle de-ale noastre învățători de aceia, cari nici după mai mulți ani n'au fost în stare să dovedescă aproape nici un progres și băeții de sub mână lor n'au ajuns poate nici măcar la atât, ca să scie scrie și ceti cum se cade. Ar fi oricând posibil, ca să se suferă o asemenea stare de lucruri, decă ar exista controlul recerut din partea supremelor noastre au-

torități confesionale? Ar fi posibil, ca să mai găsim atâta diferență între starea înfloritoare a învățământului dintr'o comună sau un protopopiat, și între starea tristă și inapoiată dintr'altă comună ori alt protopopiat, care se află în aceleași condițiuni, ori poate chiar și mai favorabile?

Esperiențe numeroase au dovedit, că eserciarea unui energic și conștiențios control în forțe multe casuri contribuie mai mult la înflorirea învățământului nostru, decât ineseși jertfele enorme materiale, ce le aducem pentru el. De aceea credem, că tocmai acum, până a nu se începe încă viitorul an școlar, supremelor noastre autorități școlare confesionale li-se impune datorința de a-se îngriji în modul cel mai serios, ca să ia odată măsuri mai corăspundătoare și mai suficiente pentru a pute ține o evidență strictă și conștiențioasă asupra învățământului, er aceste măsuri să le și pună în aplicare cu totă rigorea încă cu începutul viitorului an școlar.

Să nu se mulțumescă consistorele noastre cu raporturile seci de pe hârtia, adese-ori la culme anoste și redactate după șablonuri din vechime, ci să caute a se convinge însă-le despre starea adevărată a lucrului prin delegați pricepuți, dibaci și conștiențioși trimiși din sinul, ori cel puțin din apropierea lor, cum a făcut d. es. Consistoriul dela Lugos prin trimiterea d-lui canonic Boros. Atunci și învățătorii, și preoții, și protopopii altfel vor privi chemarea lor față de școlă, multe rele și abuzuri, cari astăzi paralizăză progresul învățământului, vor trebui să se curme, er poporul peste tot, vedând progresul, se va însufleți pentru școle și pentru susținerea lor încă și mai mult ca azi.

„Neue freie Presse“ despre „frățietatea“ din Arad.

Un condeit bine plătit a scris și pentru „Neue freie Presse“ din Viena un articol despre așa dișa „frățietate maghiaro-română“ din Arad. În acest articol se arată, ce farmec au avut toastele dela masa episcopului Goldiș și cât de mult ele au putut să răpescă pe cei ce împreună au sărbătorit pe noul episcop.

Foia vienesă crede, că ministrul-șef Szell nu poate decât să fiă recunoscător contelui Stefan Tisza, care a cuprins cestiunea naționalităților într'un cadru, ce corăspunde perfect spiritului din „era nouă“. Laudă pe Szell, pentru-că a desfășurat faimosa „secțiune a naționalităților“ și diice: „Când statul unitar maghiar nu recunoșce decă o națiune politică unitară, er statul acesta este dator a tracta într'o formă cu fiă-care cetățen — acest principiu fundamental este înfrânt, îndată-ce e vorba despre afacerile separate ale naționalităților, pentru cari se organizează o secțiă deosebită“.

Spune apoi, că Sașii s'au esprimit favorabil despre principiile politice desfășurate de Coloman Szell în programul său; că Românii ar avé de gând s'o rupă cu

politica de pasivitate, că Sărbii și Slovaci sunt liniștiți de când nu-i mai clasază în secțiă deosebită etc.

Revenind la „evenimentul“ din Arad diice, că el are numai o importanță laterală și ar fi prematur a i-se da prea mare însemnătate. „Ar trebui mai întâiu să se vadă, decă Românii din Bihor și din Bănat, nu stau și ei tot așa sub influența agitațiunilor daco-române, ca și frații lor din Ardeal. Căci până când rămâne în vigore programul din Blaișul al Românilor, și cât timp în interesul acestuia ei pretind individualitate națională, nu este trecută încă puntea, care conduce la statul unitar maghiar. Apoi, până când politicienii români urmăză impulsurile Ligei din Bucuresci, nu poate fi vorba despre gravitatea lor spre Budapesta. Astfel de salturi mari abia sunt posibile. Trecerea trebuie să se facă printr'o lovitură, er pentru așa ceva, casuri ca cel dela Arad sunt forțe acomodate... Politica maghiară conducătoare, sub actualii depositari ai puterii, se va feri de sigur, ca prin acte șoviniste fără tact, să supere susceptibilitatea Românilor, fără nici un folos. Legea despre congruă poate să dea mai mult mijloce guvernului de-a păși cu ajutoare, căci în multe locuri popii valahi șerași sunt persoane sante și însemnate“...

Se vede cât de colo, că articolul foiei vienesă e inspirat din cercurile guvernamentale tiszaieste.

Maghiar — nemaghiar.

Cuvintele acestea le pune „Bud. Hir-lap“ în fruntea primului său dela 4 l. c. Drept început citează următoarea frasă din discursul vicepreședintelui camerei ungare Talliani Bela ținut la Sighișora: „Poți să te nasci Maghiar din sânge amestecat, ba și cu limbă străină“ — și ține să dovedescă cât de „adeverată“ este această scrintitură mintală. Diice, că pe vremile când a năvălit Arpad în patria de azi a Maghiarilor, n'a aflat aici decât două formațiuni de state mititele: statul sud-slavic între Stiria și Balaton, și statul slovac; a mai aflat Arpad-bacsi locuind, într'o grozavă amestecătură, pe Iliri, Daci, Romani, Germani, Huni, Avari și problematice seminții turanice și slave — cam 1/2 milion. Barbarii lui Arpad, cari în trecerea lor spre Panonia prin Basarabia, și cari erau cu toții 120,000, au luat cu ei și un bun contingent de Jidani. Arpad a cucerit și Stiria până la Alpi, și Serbia și Bosnia, până sub munți. Ungurii stabiliți pe aici s'au amescat cu Slavii și cu Germanii, și în noul popor a rămas forțe puțin sânge arpadian. Der acest puțin nu s'a pierdut, și el se află azi în toți locuitorii țerii.

Pe baza acăsta autorul articolului trage concluziunea, că cuvintele lui Talliani nu mai sunt o frasă, ci un „adever științific“, într'u cât lucrul stă așa, „că aici nu te poți nasce, decât din sânge amestecat, căci sânge curat nu există“ — adecă „te poți nasce Maghiar și cu limbă străină“. Ba mai mult: „numai Maghiar te poți nasce“ în țera acăsta.

Pe baza espuerilor din articolul, ce l'am schițat aici, autorul lui conlude:

1. „Națiunea maghiară are drept, ca aici în valea Carpaților, pe un teritoriu de 6-8000 miluri pătrați, nu numai să trădescă, ci se și domnesc; numai ea singură are dreptul la damnă, pe care nu e datore a-o împărți cu alții“.

2. „Are drept, ca pe toți cei cu sânge mestecat și cu limbă străină, să-i considere ca Maghiari“;

3. „Are drept a pretinde dela aceștia patriotism maghiar și fidelitate, și pe toți aceia, cari vatemă acăsta fidelitate, pe ori ce altă basă națională: cu dreptul i poate numi trădătorii națiunei și ai patriei“.

Nu vă stă mintea în loo cetind astfel de cutezate afirmări și enunțațiuni din partea unui diar, care se pretinde serios și care, de când cu fasiunea, este cel mai fervent apărător al „erei noue“?

Suntem, noi nemaghiarii, numiți din nascere „Maghiari“, și fiind-că Maghiari ne numesc și ne fac, suntem declarați de trădători de patriă, decă pe ori ce „altă basă națională“ cerem și pretindem să ni-se respecteze limba și individualitatea noastră națională. De ori-ce drept, numai ca Maghiar te mai poți bucura, căci după conceptul scalcit al șovinștilor, numai Maghiarul poate să domnescă, fără a fi dator, ca din bunătățile și favorurile de cari se bucură în virtutea „dreptului la domniă“, să împărtășescă și pe alții“.

N'ar strica să și-o însemne asta cei cu „frățietatea“ din Arad, precum și toți aceia, cari mai au naivitatea de a crede, că e posibilă azi o frățietate cu șovinștul fudul și îngâmfat și răpit de spasmele șovinismului până la a-ți denega și dreptul de a-te pute nasce alt-ceva, decât Maghiar.

Toastul Episcopului Popea.

Foia română din Arad raportând despre banchetul de Marția trecută, dat de episcopul Goldiș, publică și toastul, ce l'a ținut P. S. Sa Episcopul Nicolae Popea, ca răspuns la toastul contelui Stefan Tisza. Etă cum redă numita foia textul toastului P. S. Sale:

„Domnilor mei! Vorbirea d-lui conte Tisza trece marginile unui toast obișnuit de ocașiă. El cuprinde declarațiuni și idei, căror mă simt îndemnat a da un răspuns politic. (S'auzim, s'auzim).“

„A fost o mare scădere, că noi Românii și Ungurii nu am prea avut prilegiu să ne întelnim, ca astfel, bărbații competenți să și cunoșcă ideile și firea, să se desvolve între ei, decă nu un raport de înțelegere, apoi cel puțin ore-care încredere, fără de care înțelegere între cele două popore nu e cu putință.“

„Noi Românii în totdeuna am dorit o apropiere. Ni-am dat sâma de mult, de primejdia, ce ne înconjoră — n'o numesc, o sciti cu toții! — d'opotrivă atât pe noi Românii, cât și pe frații Maghiari.“

„Ori-ce om cu minte judeca și vedea, care este mijlocul de-a rezista acestui potop și unde putem ajunge cu vremea, decă nu ne vom scii înțelege. Și dimpotrivă: la cât bine am ajuns și câtă bucuria am face iubitelui nostru domnitor, când noi, cele două popore, cari de-o mie de ani am susținut împreună statul, ne-am pute apropia“

„Mă bucur sincer, când dela un bărbat ca d-l conte Tisza aud cuvinte, pe cari drept să spun, n'am prea fost obișnuiți să auzim și de un forțe lung și de ani, cuvinte inspirate de avânt nobil și patriotism.“

„Așa e: decă ne vom alia frățesce, pe bazele egalei îndreptățiri, noi Românii și Ungurii vom forma aici o țăriă, pe care nici porțile iadului nu o vor birui. *Suum cuique!* Nici-odată noi n'am voit suprematisare, ci luptă dreptă am purtat pentru drepturi, ce ni-se cuvin.“

„Ridic paharul pentru d-l conte Tisza, pentru ideile umanitare și patriotice, ce a desvoltat“.

Conferența interparlamentară.

A 9-a conferență interparlamentară s'a închis în 4 August n. Au participat cam 200 de delegați ai tuturor grupurilor parlamentare.

Programul conferenței a fost următorul: 1. Organizarea tribunalelor internaționale; 2. Declarația de neutralitate a statelor; 3. Organizarea de apărare a armatelor și 4. Declarațiunile asupra conferenței de pace dela Haga. Afară de acesta, conferența s'a mai ocupat cu cestiunea biroului de informațiuni internațional, cu modificarea statutelor, cu cestiunea alegerii membrilor biroului interparlamentar și, în fine, cu stabilirea locului, unde să se întrunească viitoarea conferență interparlamentară.

La punctul 4. (declarația asupra conferenței de pace dela Haga) au luat cuvântul reprezentanții tuturor parlamentelor, afară de cei ai Greciei și Portugaliei. Intre alții au vorbit și membrii grupului român d-nii V. A. Urechii și Porumbaru. S'a primit adresa propusă de francesul Labiche.

În ședința dela 4 August membrul „Reichsrath“-ului din Viena Dr. Carol Levakowsky, a făcut o propunere, după care negreșit trebuie să se redacteze un codice interparlamentar, care să nu reprezinte numai statele, ci și popoarele. Un astfel de codice ar modera pe de-o parte inclinarea cabinetelor de-a așta aparițiunile mișcărilor de naționalitate în singuraticile state, er de altă parte ar apăra pe naționalități, ca părți constitutive ale statului, în desfășurarea drepturilor lor naționale. Codicele acesta internațional ar fi, mai departe, cel mai bun mijloc pentru ajungerea scopului, ce și-au pus spiritele mari ale noiei epoci: desarmarea generală și pacea universală.

Propunerea lui Levakowsky a fost primită cu unanimitate.

În ședința de încheiere s'a votat mulțămirea Țarului și acelor guverne, cari prin reprezentanții lor au participat la conferența din Haga. S'a hotărât apoi organizarea unui birou internațional, care va înainta viitoarei conferențe proiecte pregătite în spiritul hotărârilor din Haga. Tot-odată s'a enunțat ca obligator pentru fie-care grup, de-a urgia în parlamentele lor încheierea de convențiuni privitoare la tribunalele de arbitrii.

Conferența s'a încheiat c'un banchet, la care Björnson a ținut o fulminantă vorbire, apărând adevărul și dreptatea în politică și accentuând, că statele mici trebuie să se alature mai strins unele de altele, ca să-și poată apăra cu succes neutralitatea.

Viitoarea conferență se va ține în Paris.

Francia și Rusia.

Călătoria ministrului de externe al Franciei, Delcassé, la Petersburg, în urma vizitei contelui Muraviev la Paris, a dat nescere la diferite comentarii atât în Francia, cât și în străinătate. Din multe părți se dă acestei călătorii o mare însemnătate politică, pe când alții nu-i dau această importanță.

„Politische Correspondenz“ primesce din Petersburg o scrisoare, care, decât în adevăr ar exprima părerile ce domnesc în capitala Rusiei, ar arunca o viuză lumină asupra călătoriei misterioase a lui Delcassé.

Correspondentul acestui diar asigură, că la început cei din Petesburg nu erau înclinați a da decât o mică însemnătate vizitei împăratului Wilhelm pe bordul „Iphigeniei“ în portul Bergen și schimbului de depeși între suveranul Germaniei și președintele Loubet. Când însă a început să se discute în Paris ideea unei apropiieri mai strinse între Francia și Germania și în „Figaro“ și „Matin“ se exprimase dorința, că înțelegerea franco-germană s'ar putea altoi pe alianța franco-rusă, în cercurile politice din Rusia s'a ivit o oarecare nemulțumire.

Correspondentul apără pe Rusia de imputarea, că n'a sprijinit decât foarte slab interesele Franciei în cestiunea Fașodei, spunând că alianța franco-rusă s'a încheiat pentru garanțarea singuranței și întregității ambelor state, er nu pentru a asigura succesele

unor întreprinderi îndrăznețe și inoportune. Dacă s'ar arăta unele demersuri făcute de cabinetul din Petersburg în timpul afacerii Fașodei și unele măsurii militare luate atunci de guvernul rus, s'ar vedea, că în acele momente critice Francia n'a fost lipsită de sprijinul întreg al Rusiei, și s'ar înțelege de ce atitudinea întrasigentă dela început a cabinetului din Londra a făcut loc de odată unei dispoziții binevoitoare, care a înlesnit aplanarea pe cale pacifică a conflictului. Politicianii ai căror interpreți s'au făcut „Figaro“ și „Matin“, ar trebui să se întrebe, ce impresia ar fi avut, decât diarele și bărbații politici din Rusia ar fi recomandat încheierea unei înțelegeri ruso-germane, care să se altoiască pe alianța franco-rusă. Fără îndoială, că în cazul acesta Rusia ar fi fost acuzată de trădare.

După toate probabilitățile, călătoria ministrului de externe la Petersburg are de scop să înlăture unele neînțelegeri.

Situațiunea în Finlanda.

Finlandezii se vede, că sunt pregătiți la ultima rezistență posibilă pentru apărarea și salvarea drepturilor lor constituționale.

Convingerea generală în Finlanda este, că întreaga sa înflorire și prosperare culturală și materială are s'o mulțămescă mica țărișoră numai independenței sale constituționale de până acum, și prin urmare sunt cu toții dela opincă până la aristocrați, de părere, că nimicirea acestei independenței ar fi identică cu totala nimicire a bunei stări intelectuale și economice a lor.

Conducătorii opozițiunii din dieta provincială, senatorii Schaumann, Mechelin și Danielson nu voesc odată cu capul să audă de primirea noiei legi militare octroate de guvernul Țarului. Dieta a și decis ca proiectul de lege, când i-se va prezenta, să fie pur și simplu respins, deși cu toții sunt pe deplin în clar, ce urmări grave va putea avea acest pas al parlamentului.

Generalul Bobrikov a primit ordinul să caute să eșecute fără amânare voința neștrămutată a Țarului și să se pună cât mai curând în practică legea militară, er pentru cazul, că Finlandezii vor merge cu renitența lor până la estreme, s'a dispus să fie momentan mobilizate deșce regimente, er la cas de lipsă nu va rămâne nici pără pe pără, căci voința Țarului are să fie sfântă.

Proiectul de lege va fi prezentat dietei provinciale cel mult în Ianuarie, și fiind-că după presemnele de până acum nu vor ceda nici Finlandezii, der nici Țarul, e foarte probabil, că încă în Februarie s'eu Martie Finlanda va fi arena unei sângerose revoluțiuni. Finlandezii prevăd toate câte se vor întâmpla, și cu o înfiorătoare liniște se pregătesc la lupta pe viață și pe moarte.

Mai ales agenții Angliei sunt aceia, cari fac propagandă agitatorică. Reprezentanți ai multor fabrici engleze de arme așteptă în Helsingfors, capitala principatului, să primescă în tot momentul comande. Țărișora deja de pe acum e în o nespusă fierbere, așa că două companii de poliștiști călări trebuie să străjuească ziua și noaptea în Helsingfors și Abo. Țarului i-se fac zilnic raporte din cele mai fidele despre situațiunea în Finlanda, la ceea ce răspunsul constant e, că generalul Bobrikov a fost investit cu putere dicatorică spre realizarea voinței Țarului.

După-ce dieta finlandeză va fi respins proiectul de lege, guvernul rusesc, care e convins, că nici una din puteri nu se va amesteca în afacerile interne ale Rusiei, va eda o mulțime de ordinațiuni severe referitor la Finlanda, er decât treba va ajunge la luptă, se vor sechestra toate privilegiile administrative ale Finlandezilor.

În zilele din urmă s'a adus vorba despre situațiunea Finlandezilor și în camera de jos a Englieterei, însă cestiunea n'a fost luată la ordinea zilei, de vreme ce președintele a vădit în așa-ceva o abatere dela regulament, er secretarul de stat a declarat, că Anglia n'a intervenit în favorul Finlandezilor, fiindcă nu se poate

amesteca în afacerile interne ale imperiului rusesc.

Principiul e, că de fapt situațiunea în Finlanda e foarte amenințătoare, er urmarea ar putea fi nisce complicațiuni cu totul neașteptate.

Sporirea cavaleriei austro-ungare.

„Neue Armeezeitung“ publică în ultimul său număr un articol, așa dicend sensațional, în care se documentează, că e indispensabil, ca cavaleria monarhiei să fie în timpul cel mai scurt amplificată, decât e ca oștirea să evite catastrofa aprăpe sigură la prima ocaziune de conflict. Articolul se pare inspirat din locuri mai înalte, și se vede, că are chemarea să prepare lumea pentru nisce eventuale reforme. Etă câte-va interesante date statistice din acest articol:

Armata germană a avut în 1870 cu totul 422 batalioane pedestrime, 252 baterii (1512 tunuri) și 366 companii de călărești; în 1898 însă numărul a crescut la 624 batalioane infanteria, 500 baterii (3000 tunuri) și 378 companii de cavalerie. Față cu aceste cifre monarhia noastră a avut în 1878, cu totul 360 batalioane de pedestrași capabili de luptă, cu 1200 tunuri și 246 escadrone călărești; în 1898 însă 466 batalioane cu 2000 tunuri și 252 escadrone cavaleria.

Nu putem computa și batalioanele honveșilor și Landwehr-ului, de-ore-ce ele cu glote cu tot abia vor fi în stare să satisfacă trebuințelor, ce se vor ivi în interiorul monarhiei, er pe de altă parte această rezervă a oștirii în sensul legii din 1868 nu poțe fi scosă peste graniță. Cifrele de mai sus, basate pe calculațiuni aproximative, vorbesc destul de elocvent. Oștirea noastră s'a sporit în decurs de două decenii cu 106 batalioane și 800 tunuri, er cavaleria numai cu 6 companii, așa-dără cu un singur regiment, prin urmare puterea oștirii noastre pedestre și de artilerie e relativ mai mare, decât a cavaleriei. Dacă vom să înceteze această disproporțiă, cavaleria noastră trebuie de-odată sporită cel puțin cu 30 companii, deci cu 5 regimente; numai așa va fi proporționată față cu pedestrima și numai în chipul acesta va putea corăspunde tuturor pretensiunilor. În cas de mobilizare disproporțiă e și mai bătătoare la ochi, căci rezerviștii, honveșii și glotele, toate se adaugă la pedestrime. Pedestrimea s'a sporit destul de frumos și dispune în mulțimea feciorilor crescuți milităresce de un isvor nesecat de rezervă, pe când cavaleria abia poțe conta la o rezervă suficientă, din care să se repare pierderile în timp de răboi.

SCRIRILE ZILEI.

— 26 Iulie v.

Agata Bârsescu, distinsa noastră tragediană, va juca pe scena teatrului din loc, precum am anunțat deja, ca oșpe trei seri de-a-rândul, începând de Joi, 10 August n. Distinsa artistă a ținut să mai procure câte-va seri de artistică plăcere publicului brașovean, înainte de a se despărți poțe pentru multă vreme, căci pentru ierna viitoare a fost angajată, la espresa dorință a regiunii României, pentru teatral național din București, unde va avea ocaziune să-și valideze pentru prima oară timp mai îndelungat puterea geniului său dramatic în limba română. După aceea va întreprinde un turneu artistic în America, er după întorcerea sa va juca timp de trei ani în noul teatru din Hamburg de sub conducerea contelui Carol de Berger. Domnișora Agata Bârsescu s'a lăsat înduplecată să facă și de astă-dată deosebită onore tocmăi orașului nostru, mai ales la stăruințele d-lui director al teatrului de vară german, Neher, și va surprinde publicul brașovean cu două novități, anume Vineri, 11 August, cu piesa „Theresa Raquin“ de Emil Zola, er Sâmbătă cu „Olette“ — în Brașov acum reprezentată pentru prima oară — de Sardou. Joi în prima sără va juca în „Alexandra“ de Richard Voss.

Promovări bisericesci. Fôia ofici-ôsa publică următoarele promovări făcute în capitul episcopesc gr. cat. din Lugoș: Petru Pop, la stalul de canonic lector; Beniamin Densușan, canonic custode, și Ioan Boroș canonic cancelar.

Din diecesa Lugoșului. Ordinariatul de Lugoș deschide până la terminul de 15 Aug. n. c. concurs la stipendiile teologice, preparandiale și gimnasiale din fond. Rudolfin, Braia și Popovici. Tot până la acel termin publică concurs la ocuparea postului de învățător la noua școlă de fete, ce se va deschide în Lugoș, cu începutul an. școl. 1899—1900 din fundațiunea Jova și Ecaterina Popovici. Salariul anual 400 fl., cuartir, grădina și lemne de foc. — Apoi la 1 stipendiu de 105 fl. destinat unui preparand, care va avea să-și continue studiile în cursul al II la preparandia gr. cat. din Oradea-mare, și la 1 stipendiu de 150 fl. pentru un ascultător la școlă agronomică de stat din Lugoș.

Alumneul gr. or. român din Timișoara cu începerea anului școlar 1899/1900 conferăză două, eventual trei locuri benefice la studenții gr. or. români, cari frecventăză școlile medii (gimnasiale ori reale) din Timișoara. Petițiunile, adiate cu es-tras de botz, atestat de paupertate și testimoniu școlastic de pe anul școl. espirat, sunt a-se înainta până la 10 (22) August a. c., subscrisului președinte. Cererile, ce se vor înainta după termin, nu se vor considera. — Timișoara, 2 Aug. n. 1899: Dr. Tr. Putică, protopresbiter-președinte.

Pățania metropolitului Arcadie la Viena, conform relațiunilor oficiose. Din Viena se scrie: Asupra „distingerei“ metropolitului Arcadie, în Viena circula o mulțime de versiuni. Așa istorisesc unii, că i-s'a trimis o „scrisoră“ plină de amenințări înspăimântătoare, alții vorbesc de o „spânzurătoare“, altora erăși nu vrea să li iese „streangul“ din cap. „Patria“ dă acuma unele date pozitive primite din gura comisarilor și agenților polițienesci, cari au ajuns deja la desperare, asudând șese săptămâni fără se dea de urma culpabilului, cum dic ei, foarte rafinat. Înzădar s'a șicanat până acum colonia și tinerimea română din loc. E constatată numai, că metropolitului Arcadie s'a trimis un „strâng“, care judecând după mărimea cutiei arătate unui membru al coloniei citat la poliția, și după poveștile gazdelor și ale portarilor, trebuie să fie de o mărime „neobișnuită“. Cutia a trimis'o un domn „fără barbă“, cu „mustețe“ și cu „pălăria sură“ prin un comisionar (Dinstman). La „strâng“ era însă alăturată o scrisoră așa de vehementă, încât nu numai, că a scos din sările pe Arcadie și pe familia domnului consilier alic, ci umple și poliția cu furia turbată.

„Veți asta-i dracu“. „Sieb. D. Tageblatt“ vorbind de cheful dela Arad și de înfrățirea episcopului Goldiș cu tovarășii săi de principii din dieta ungară, după-ce reproduce articolul scris din acest incident în „Budapesti Hirlep“, face următoarea observare: „Pacea așa-dără s'a încheiat, după cum crede „B.H.“. Românii ar avea deci, să se acomodeze spiritului politice tradiționale maghiare“, Românul însă nu-și dice la acesta, decât „veți asta-i dracu“ — „S. D. Tageblatt“ promite de altmintearea, că va reveni.

Ôspe japoneze în România. În ziua de 16 August va sosi în România, prin Unghești, venind din Rusia, principele Konoye, președintele camerei Pairilor din Japonia, care este însărcinat de guvernul său cu o misiune în Europa. Principele Konoye va sta cât-va timp și în România și va visita mai multe orașe. Autoritățile române se vor pune la dispozițiunea distinsului călător.

Catastrofe. Mai multe telegrame so-site din San-Francisco vestesc, că pe insula Hawaji s'a întâmplat în 22 Iulie o năprasnică erupțiune vulcanică, căreia i-au cădut jertfă 213 ômeni. Craterul vulcanului Manna Loa s'a surpat și riul ardător de lavă a nimicit în distanță de mai multe mile plantațiunile de zahar și de cafea. —

Din Agram se telegrafază, că Sâmbătă după prânz s'a ciocnit trenul, ce circula între Budapesta și Fiume cu un tren de povară. Din norocire mașiniștii au observat primejdia și așa rezultatul a fost numai, că pasagerii s'au ales cu leșinuri mai mici. — Tot Sâmbătă s'au simțit în părțile sud-vestice ale monarhiei un cutremur de pământ, care a durat mai multe minute. Păreții edificiilor s'au crepat în mai multe localități; orológele au stat pe loc, ér țiglele săriau de pe coperișe. Nenorociri mai mari însă nu s'au întâmplat.

Mersul ciuemei. Dela 14—21 Iulie au fost următoarele casuri de ciură: Bombay, 84 casuri și 60 decese; Norik 188 casuri, 137 decese; Belgaurm 449 casuri, 332 decese; Poona 548 casuri, 460 decese; Sator 152 casuri 120 decese; Gulburga 127 casuri, 97 decese.

Din Sălăgiu.

(Serbări culturale).

— 5 August n. 1899.

În 3 August n. c. s'a ținut adunarea „Despărțământului XVI (Sălăgian-Chiorean) al Asociațiunii“ și de odată cu ea adunarea „Reuniunii femeilor române Sălăgiene“. Serbarea a fost însușefitoare. Despre decursul ei vă comunic următoarele:

Ședințelor adunărilor li-a premers s. liturgiă, oficiată de părintele vicar Alimpiu Barboloviciu, însoțit de mai mulți preoți din Sălăgiu. După acesta a urmat la 10 ore:

Ședința adunării despărțământului XVI (Sălăgian-Chiorean) al Asociațiunii, care s'a ținut în frumoasa biserică română gr. cat. din Șimleu, fiind deschisă prin Rvds. D-n vicar Al. Barboloviciu, directorul acestui despărțământ, cu o vorbire, cum d sa scie se spună. S'a cetit apoi prin actuarul despărțământului Aug. Vicaș din Hidig raportul comitetului despre activitatea sa, care activitate peste tot dăcând a fost îmbucurătoare. D-l G. Pop de Basesci observă însă, că acum nu s'a făcut propunere, ca în alt rând, din partea comitetului relativ la împărțirea premiilor obișnuite, cum e vaca cu vițel și scrofa cu purcei etc. dăruite în fiă-care an de d-sa; nu s'a făcut pomenire în raport, — dăce mai departe d-l G. Pop de Basesci — nici despre aceea, decât s'a trimis din partea comitetului câte-un delegat în fiă-care tract protopopesc pentru a fi de față la examenele școlilor noastre. Dacă aceste două lucruri momentuoase s'au omis acum, propune, ca precum în alți ani, așa și în viitor să se continue, ceea ce se și primesc cu aprobări generale. D-l Pop de Basesci făcând de-odată cu asta promisiunea, că precum în alți ani, așa și de aci înainte în fiă-care an va pune la dispoziția comitetului o vacă cu vițel și o scrofa cu purcei pentru a-se oferi ca premiu învățătorilor celor mai vrednici din acest despărțământ.

După alegerea comisiunilor pentru cercetarea casei și pentru încasarea taxelor și înscrierea membrilor noi (din cale afară puțin!), ședința s'a încheiat prin o vorbire acomodată din partea d-lui vicar A. Barboloviciu. Trebuie să amintesc încă, că Rvds. D-n vicar a prezentat un proiect de „statut al fondului cultural Sălăgian-Chiorean spre ajutorarea școlilor și a bisericilor“. Proiectul s'a predat spre studiere comitetului.

A urmat după acesta Adunarea generală a „Reuniunii femeilor române Sălăgiene“. Ea s'a deschis la 12 $\frac{1}{2}$ ore prin o vorbire a d-nei presidente Maria Dragoș m. Cosma; la masa presidială mai erau d-nele: Victoria Vicaș n. Papiu din Hidig, secretară, Luisa Osian din Șimleu, cassieră, și d-l Andrei Cosma cu alți câțiva, ca bărbați de încredere. S'a dat cetire raportului comitetului, apoi s'au ales comisiunile obișnuite; ér după încasarea taxelor vechi și nouă (și aceste puțin!) și câte-va alte agende, s'a isprăvit și această adunare.

Adunarea viitoare a despărțământului, precum și cea a Reuniunii s'a hotărât a se fi în Cuceu.

La încheiere părintele vicar prin o vorbire cu adevărat inspirată de iubirea de neam, condamnând cu asprime luxul, îndemnă inteligența a-se feri de el ca de foc în toate privințele, care e atât de stricțios.

La ambele adunări dintre cei cari au fost de față, mi-am însemnat pe d-nii: G. Pop de Basesci; protopopul Sârb din Șomcuta; Dr. Coriolan Pop, avocat în Oradea-mare; N. Nilvan din Șomcuta; profesorul Ghețe din Năsăud; advocații Cocian și Suciu din Ceh, un număr însemnat de preoți din Sălăgiu și din părțile mărginașe ale Sătmarului, precum și mai multe dame.

A urmat în fine un *banchet*, la care au luat parte vre-o 130 persoane. În fruntea meselor se afla venerabilul vicar Barboloviciu împreună cu d-na presidentă Maria Cosma, fruntașul bărbat al Sălăgiului Andrei Cosma, apoi Nicol. Nilvan adv. în Șomcuta-mare, D-na Lemeni din Gherla; d-na Nilvan din Șomcuta; primarul Șimleului etc.

Vicarul Barboloviciu a toastat pentru monarch și episcopul diecesan; d-l Andrei Cosma întru sănătatea presidentului Asociațiunii I. M. Moldavan; preotul Băliban din Acăș pentru presidentul despărțământului, venerabilul vicar Barboloviciu și pentru comitet; părintele din Hotoan Vasile Păteș vorbi pentru femeile române din Sălăgiu și Chior; preotul V. Criste din Giurtelec și Șimleului pentru preoțimea din Sălăgiu în frunte cu vicarul Barboloviciu; protopopul Sârbu din Șomcuta pentru cei 3 bărbați distinși ai Sălăgiului: Barboloviciu, Pop de Basesci și Andrei Cosma; părintele Aug. Vicaș din Hidig pentru Chioreni de față la adunări; învățătorul Vas. Oltean din Perice pentru d-l G. Pop de Basesci; Dim. Suciu avocat în Ceh pentru mamele române; d-l Emil Lobonț preot în Boian pentru poporul român; protopopul G. Vaida din Bobota pentru preoții români; d-l Cosmuța pentru d-l Andrei Cosma; predicatorul calvin pentru toți Românii adunați în Șimleu, ca oșpeți ai orașului etc. Toastele au fost ținute cu multă însușefire românescă.

Sera a urmat petrecere dată de tinerimea română din Sălăgiu și Chior. Ea s'a ținut în sala teatrului orașenesc din Șimleu, care pentru acum era prea mică pentru a pute cuprinde sutele de persoane, cari ar fi avut darul de a și petrece. Abia pe la uși mai puteau unii să încapă. La dansurile de colônă erau câte 120—130 părechii.

Dintre d-șorele presente am vădit pe d-rele: Lemeni (Gherla); Cosma (Sig); Nilvan (Șomcuta); Pop (Ceh); Bran (Tegehea); Orian (Cizer); Tămaș (Giunghiu); Criste (Giurtelec); Lobonț (Boian); Filip (Căuș); Baști (Chirfaleu); Dragoș (Șimleu) și încă vre-o 100 domnișore și pe atâtea dómne.

Observ, că în public se auziu și plângeri, că unora nu li-s'au trimis invitații și de aceea n'au participat. Acesta însă sigur, că nu cu intențiune s'a întâmplat, ci din greșelă, care nici nu se poate evita la astfel de ocaziuni.

Gentilele noastre dómne și domnișore par'că s'ar fi înțeles să facă cu această ocaziune și o mică demonstrațiune în contra venerabilului vicar Barboloviciu, căci pe lângă toate pledoariile repetite ale acestuia contra luxului, ele s'au prezentat la petrecere în majoritate în haine de mătase! Ce lipsă era de asta? Noi dóră ne cunoșcem unii pe alții, scim să stimăm și iubim damele după vrednicia lor, ér nu după moltiplicitatea bolă a luxului!...

Dela Crasna.

Condițiuni de primire

în școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu și în internatul aceleia.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc eleve: a) cari dovedesc prin atestat de botez, că au implinit cel puțin vârsta de 9 ani; b) cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale séu primare), ori apoi dovedesc, pe baza unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescriș pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școlii civile.

În lipsa unui astfel de atestat, séu pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școala elementară-poporală, primirea în orice clasă a școlii civile, ce correspunde vârstei elevei, se poate face numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministeriului r. u. de culte și instrucțiune publică, dto 11 August 1887, Nr. 29000. Examenul de primire este scutit de tacsă.

Elevele, cari se înmatriculează pentru prima dată la școala noastră, au se producă atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare.

În cursul complementar (supletoriu), împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii, în sensul §. 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve, cari au absolvat cele patru clase ale școlii civile. Se pot însă primi și eleve, cari au absolvat cu calculi buni numai două clase civile, decât au trecut de 15 ani și sunt împedecate a absolva toate cele patru clase civile.

Inscrierile pentru anul școlar 1899/900 se pot face din 1—6 Septembrie st. n. 1899. Examenul de emendare se țin în 2 Septembrie 1899 st. n. la 8 ore a. m., cu elevele, cari s'au însinuat la direcțiune în termenul prescriș. În 5 Septembrie 1899 st. n. la 8 ore a. m. se vor ține examenele de primire, ér în 6 Sept. se vor începe prelegerile regulat.

Didactrul e 2 fl. pe lună, și pentru elevele, ce se înscriu prima dată la această școală, o taxă de înmatriculare de 2 fl., solvită odată pentru tot-déuna. Același didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele, cari voiesc să fiă primite în internat, fiă eleve ale școlii civile, séu ale școlii elementare a reuniunii femeilor române, au să fiă însinuate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începutul anului școlar, pentru-ca să se potă face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 250 fl. pe an, plătiți înainte în două, séu cel mult în patru rate. Spesele pentru cărțile trebuincioase, pentru materialul de scris, de desemn și lucru de mână, nu sunt cuprinse în taxa amintită. Acestea se potă deosebit de părinți, precum și cheltuielile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în forte-piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt de 2 categorii: a) decât o elevă voeșe să iee orele singură, se compută la 2 ore pe săptămână taxa de 9 fl.* pe lună; decât 2 eleve împreună iau instrucțiune în aceeași oră, taxa se compută la 2 ore pe săptămână cu 4 fl. 50 cr.*) de elevă; séu: b) decât o elevă voeșe să iee orele singură, se compută la 2 ore pe săptămână taxa de 6 fl.* pe lună; decât se intrunesc 2 eleve în aceeași oră, taxa se compută la 2 ore pe săptămână cu 3 fl.* pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba franceză, câte 2 ore pe săptămână, se compută pe lună cu 1 fl. de elevă.

Tote taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoșe, în nemijlocită apropiere de parcul orașului, și e provădit cu apeduct, baie, lumină electrică, etc. încă ofere cele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat, afară de școală, au în fie-care și anumite ore de conversațiune în limba franceză, maghiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutorul directoarei, al profesorelor și guvernantelor.

Elevele, cari voiesc să fiă primite în internat, mai au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o piapomă séu țol de acoperit, 4 ciorșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apoi perie de dinți, săpun și 2 peptini, cari tôte rămân proprietatea elevei. Afară de acestea schimburile de trup séu albiturile, câte $\frac{1}{2}$ duzină din fiă-care, ciorapi și fuste de colóre închisă și batiste (mărâmi) câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toalete nouă, părinții și tutorii sunt sfătuiți a nu face de acestea pentru copilele lor, căci pentru uniformitatea îmbrăcămintei elevelor interne, acele toalete se fac aici cu prețuri moderate, prin îngrijirea direcțiunii internatului. Strins de uniformă se

*) Din care sumă 1 fl. se contéză pe lună institutului, pentru susținerea forte-pianelor în stare bună.

țin: o haină, 2 surțe în forma unei haine, n pălăria de vară și una de iernă, cari oeconditionat au să se facă aici și cari deste tot vor costa cam 16—22 fl. v. a.

Dela direcțiunea școlii se potă primi prin postă: „Statutul de organizare“ și „Regulamentul intern“ al școlii, „Regulamentul pentru cursul complementar“, „Planul de învățământ“ și „Regulamentul ministerial pentru esamenle publice, private, supletorii și de emendare“, à 10 cr. exemplarul. Dela direcțiune se potă primi pentru 1 fl. și „Monografia“ școlii, în care pe lângă istoricul institutului, se află descriș edificiul școlii și al internatului în tôte amănuntele.

Direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii.

Sibiu, în Iulie 1899.

Elena Petrașcu, Dr. Vasilie Bologa,
direct. internatului. directorul școlii.

Tinerimea din Alba-Iulia și jur

invită la petrecerea de vară, ce o va aranja Duminecă séra, în 20 August n. c. în sala din „grădina popilor“. Intrarea: de persoană 30 cr., da familia 2 fl., de familia peste 3 pers. 2 fl. 50 cr. Venitul curat e destinat pentru scop filantropic. Suprasolventele se vor chita în public. Damele sunt rugate a-se presenta în costum național séu în toaletă simplă. — Petrecerea se va ține și la timp nefavorabil, fiind localul correspunător. În comitetul arangiator se află vre-o 22 de tineri, aprópe toți studenți universitari, în frunte cu d-l medic Dr. Al. Fodor.

NECROLOG. George Bogdan, paroch gr. or. în Brad, asesor al scaunului protopresbiterial al Zarandului, epitrop al fondului gimnasial etc., a răposat în 2 August n. în anul al 70-lea al etății și al 46-lea al preoției. L jelesc: întristații Dr. Teofil Bogdan medic ca fiu, Maria m. Rimbuș ca fiică, Petru Rimbuș diacon și comptabil, ca ginere. — Fiă-i țărina ușoră!

VARIETATE.

„Grădina supliciilor“. Acastă stranie și oribilă grădină se află în China, într'un oraș depărtat, lângă o închisóre de ocași. Inchișórea e foarte interesantă de vizitat. Veți Chinesei cu gâtul strâș într'un fel de guler, un butuc. „Așeđați pe murdării, cu mâinile și picioarele în lanțuri, nu se pot întinde, nici culca nici a-se odihni vr'odată. Cea mai mică mișcare, deslucind butucul în jurul gâtului lor rinjit și însângerat, scóte strigăte de durere“.

Grădina supliciilor e un imens pătrat de arbori și de flori în centrul inchișórei. A fost plantată de ingeniosul Li-Pe-Hang, intendent al palatelor imperiale, grădinar iscusit. Înainte era un teren steril, nisipos și plin de pietriș. Mai bine de 30.000 de coolii lucrară acolo de frica bățului, și o puseră în stare bună. Din fericiore acești 30.000 coolii muriră de friguri. Hoiturile lor, gunoii mănos, făcut'au să rodască primele flori ale acestui parc minunat. De atunci solul séu e saturat, în tóte zilele, de sânge próspt și carne caldă. Condamnații la suplicii îi procură în fiă-care și un deposit de îngrășăminte fertilizătoare. Acest admirabil rezervoriu de putregaiuri posedă tot-déuna cărnuri fermentate. Mânile tăiate se sgăresc sub plantațiunii, se prind de pietri și, douinate de legile renascerei universale, se metamorfoséză în rădăcini de thuya, de magnolia și de cedri. Țițele, smulse de cleștele torturătorilor, revarsă un suc hrănitór de care se bucură rosetele și glycinele. Tulpinele subțiri ale lianelor și căreeii volburelor sémână cu fișiele de piele, pe care bicuți călăilor le întinde și le învârtesc pe spatelul însângerat. Aspectul marmorean al rănilor contuse, puroiul rănilor purulente, purpura plagelor roșii, colorațiunea cicatricelor reapar la lumina sórelui în aerul brun, albastrul, verdele ste fanadrelor și galbenul auriu al caladiului. Unele orlindee se umflă, ca nisce superbe tumori... Ce feeriă și grădina supliciilor, fertilizată astfel de tóte secrețiunile, tóte dejecțiunile, tóte ruinele umanității suferinde! „Aerul e plin de subtile parfumuri... La fie-care pas e o desfătare nouă, o surprindere pentru ochi... Din când în când veți aplecați pe iară séu urcați pe scări roșii, grădinar, cari așeđa clematite pe fine armature de bambus; alții însă ipome și calystige pe lungi și subțiri araci de lemn negru... și pretutindeni cresc tulpinele ornilor gata de înflorit“.

Aleele acestui Eden sunt pline de spânzurații, de țepi, de furci, de tóte ins-

trumentele de tortură. Călii de toate speciile se plimbă luând aer, pe când li-se pregătesc instrumentele. Clestele de oțel strălucesc prin frunziș. Mănușele de fier zingănesc vesel. Sunt acolo multe pentru a zdrobi craniul, a despică frunzele, a scote ochii, pentru a frânge oșele.

Din când în când sună un clopot. E semnalul unui supliciu. Aduc un nenorocit, mai mult mort de grăză. Il pun în țepă și îl jupuesc. In China, în mijlocul strălucitei vegetațiuni din grădina încântătoare, această orăre devine o privescătoare plăcută.

Dér nu vă speriați: toate aceste grozăvii nu există din fericire, decât în imaginațiunea romancierului Octave Mirbeau, și grădina supliciilor nu e decât ultima lui lucrare. El aduce, pentru a privi mândrețele grădinei sale, două persoane: un bărbat și o femeie. Ei vin din Occident, din centrul civilizațiunii, căci el e Frances și ea Englesă. Au văcut amândoi tot felul de orori în diferite părți ale lumii: decapitari, spânzurătoare, tâlharilor în Anglia, desgroparea cadavrelor în Italia de omeni flămânzi pentru a le mânca... Dér astea nu le-au ajuns. Ei vor pentru dragostea lor perversă un cadru de schingiuniri nepomenite. Vin dér în China și se desfătă cu cele ce véd în grădina supliciilor.

In fața acestei grădini stă scris, ca dedicațiã:

„Preoților, militarilor, judecătorilor, omenilor, care strică, direg, guvernază pe omeni, dedic aceste pagini de omor și de sânge“.

Acest poem gróznic pare a fi dér o satiră posomorită, destinată a demasca réutatea fundamentului, a naturii umane, și a arăta cât de aprópe e fiara din pădurile străvechi de animalul ce pórtã ghețe de lac și de bestia cu fuste. Adevérul acesta e de mult recunoscut și nu era nevoie de atãta ostenelã pentru a-l dovedi.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 August 1899.

Renta ung. de aur 4%	118.65
Renta de coróne ung. 4%	96.50
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.40
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.45
Oblig. cáil. fer. ung. de ost. I. emis.	119.60
Bonuri rurale ungare 4%	94.45
Bonuri rurale croate-slavone	96.25
Impr. ung. cu premii	162.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.50
Renta de argint austr.	100.25
Renta de hãrtie austr.	100.15
Renta de aur austr.	118.20
Losuri din 1860.	137.50
Acții de-ale Bãncei austro-ungarã	905.—
Acții de-ale Bãncei austr. de credit.	391.—
Acții de-ale Bãncei austr. de credit.	387.50
Napoleondori	954
Mãrci imperiale germane	58.82 1/2
London vista	120.57 1/2
Paris vista	47.75
Rente de coróne austr. 4%	99.90
Note italiene	94.40

Cursul pieței Brașov.

Din 7 August 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.38	Vënd.	9.40
Argint român. Cump.	9.34	Vënd.	9.37
Napoleond'orl. Cump.	9.54	Vënd.	9.56
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusescoi Cump.	126.75	Vënd.	127.75
Mãrci germane Cump.	58.50	Vënd.	59.50
Lire turcescoi Cump.	10.71	Vënd.	11.—
Scois. fonc. Albina	101.—	Vënd.	101.50

Cursul losurilor private

din 2 August 1899.

	cump.	vënd.
Basilica	7.20	7.80
Credit	197.—	198.75
Clary 40 fl. m. c.	67.67	75.—
Navig. pe Dunãre	160.—	165.—
Insruck	80.25	81.25
Krakau	27.—	27.00
Laibach	23.50	24.25
Buda	64.25	66.2
Pãlfy	65.—	66.—
Crucea roșie austr.	20.60	21.20
dto ung.	10.70	11.—
dto ital.	—	—
Rudolf	23.—	—
Salm	84.25	85.25
Salzburg	27.75	28.50
St. Genois	84.50	85.55
Stanislaui	57.—	—
Triestine 4 1/2% 100 m. c.	172.—	—
dto 4% 50	72.—	—
Waldstein	60.—	64.—
dto de 10 franci	14.50	15.50
Banca h. ung. 4%	123.—	123.80

Bursa de București.

din 2 August n. 1899.

Valori.	Do. bândã.	S-rad. cup.	Cu ban gata.
Renta amortisabilã	5%	Apr.-Oct.	(100 1/2)
" (Impr. 1892)	5%	Ian.-Iul.	100 —
" din 1893	5%	" "	100 —
" 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	—
" (Impr. de 32 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	83 3/4
" (Impr. de 50 mil.	4%	" "	89
" (Impr. de 274 m 1890	4%	" "	90 —
" (Impr. de 45 m. 1891	4%	" "	90 —
" (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	90 —
" (Im. de 90 mil. 1896	4%	" "	89 1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6%	Mai.-Nov.	—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—
Oblig. comunei București 1883	5%	Ian.-Iul.	—
" " " " " " " "	5%	Mai.-Nov.	—
" " " " " " " "	5%	Ian.-Dec.	—
" " " " " " " "	5%	Mai.-Nov.	—
Scrisuri fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	96 1/2
" " urbane București	4%	" "	83 3/4
" " " " " " " "	5%	" "	92 1/2
" " " " " " " "	5%	" "	93 3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	86 3/4
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—
Banca Națon. ult. div. 86.—	500	intr. v.	2715
Banca agricolã	500	150 v.	358 —
Banca-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	446.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	470 —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	—
Soc. Rom. de Hãrtie ult.	100	" "	75.—
"Patria" Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	" "	—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—
" " " " " " " " " "	2 em. u. d. 0	100	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	" "	" "	—
"Bistrița" soc. p. f. hãrtii 30	" "	" "	—
Societ. p. const. de Tramways	" "	" "	—
20 franci aur	" "	" "	—

SCOMPTURI:

Banca naț. a Rom	7%	Paris	3%
Avansuri pe efecte	8%	Petersburg	4 1/2%
Casa de Depuneri	6%	Berlin	4 1/2%
London	3 1/2%	Belgia	4%
Viena	4 1/2%	Elveția	4%

Nr. 128—1899.

PUBLICAȚIUNE.

Sunt de a se arênda pe durata din 1 Noemvre a. c. până în 29 Septemvre 1905 urmãtoarele mori de măcinat:

1) Móra de măcinat din strada morilor c, nr. 1, vechi 888; 2) Móra de măcinat de pe podu Crețului nr. 103, v. 679; 3) Móra de măcinat din strada morilor nr. 23, v. 803.

Spre acest scop se va ține la oficiul orașenesc economic în 21 August a. c. înainte de prãnz la 10 ore o pertractare de oferte.

Condițiunile de oferte și cele contractuale se aflã până în ziua pertractãrei de oferte înainte de prãnz dela 8—12 ore la subscrisul oficiu spre esaminare.

Brașov, în 19 Iulie 1899.

652,3—3. Oficiul orașenesc economic.

Brassó vármegye föispánjától.

Sz. 633—1899.

Pályázati Hirdetmény.

A hétfalusi járási fõszolgabirói hivatalnál üresedésbe jött 500 forint évi fizetés és 100 frt. lakbér illetménnyel javadalmazott járási irnok i állásra az 1886. évi XXI. törvényezikk 80. § sa alapján ezennel pályázatot nyitok.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtnák, miszerint eddigi alkalmazásukat, képesítésüket és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelendõ, ez iránti kérévényüket hozzám foly évi Augusztus hó 26 áig nyujtsák be.

Brassó, 1899 évi Augusztus hó 1-én.

Maurer Mihály s. k. föispán.

661.—1

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicãrii unui anunciu mai mult de odatã se face scãdãment, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai bune mijlõce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta orî-ce comande cu promptitudine și acuratețã, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURÎ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri

BILANȚURÎ.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toltã mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURÎ
și RESTAURANTE.

PREȚURÎ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, câtrã stradã. — Prețurile moderate. — Comandele din afarã rugãm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

A V I S!

Prenumerãțiunile la Gazeta Transilvaniei se potã face și reinoi ori și cand dela 1-ma și 15 a fiã-cãrei luni.

Domnii abonați sã binevoiascã a arãta în deosebî, când voiesc a espedarea sã li-se facã dupã stilul nou.

Domnii, ce se abonézã din nou sã binevoiascã a scrie adresa lãmurit și sã arate și posta ultimã.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maii st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. sãra
- IV. Trenul accel. la 5 ore 7 min. dimin.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul mixt. care circulã numai Vinerea dela Predeal, la 5 ore 20 min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 ore 27 min. sãra.
- V. Trenul accel. la 10 ore 14 min. sãra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legãturã în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. sãra, (are legãturã cu Ciuc-Szereda).

Dela Zêrnesci la Brașov (G. Bartolomeiu).

- I Trenul mixt la 6 ore 22 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 órá 12 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 8 ore 18 min. sãra.

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la 8 ore 25 min. dim
- II. Trenul de pers. la 2 órá 51 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 6 ore 48 min. sãra.

Plecarea trenurilor din Brașov

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. diminãta
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. sãra.
- IV. Trenul accel. la 10 ore 26 min. sãra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
- II. Trenul mixt la 11 ore a. m.
- III. Trenul accelerat (ce vine pe la Orãdia. Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legãturã cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. are legãturã cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda.

Dela Brașov la Zêrnesci (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la 9 ore și 2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m
- III. Trenul mixt la 9 ore 30 m. sãra.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la 5 ore 19 min. dim.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 ore 50 min. p. m

„Gazeta Transilvaniei“ cu numãral à 5 cr. se vindã la librãria Nic. I. Ciurea și la Eremias Nepoții.